

Rimelig Udligning_{nu}

Udgifter til udlændinge udlignes flere gange

Det er helt rimeligt, at udligningen kompenserer kommuner med mange udlændinge. Men udgifter til udlændinge og efterkommere tælles med flere gange, så der sker tredobbelt udligning. Kompensationen bliver dermed alt for stor.

April 2017

Et af formålene med udligningssystemet er at kompensere de kommuner, der har mange indvandrere og efterkommere. Men der sker en markant overdrevet udligning, sådan at udgifterne bliver dækket 3 gange.

Resultatet er, at de 75 kommuner, der har færrest indvandrere og efterkommere, betaler over 1,1 mia. kr. for meget i udligning til de 23 kommuner, der har flest indvandrere og efterkommere.

Årsagen skal findes i to af udligningsordningerne:

I den første – udlændingeudligningen – sker fejlen ved, at man bruger gamle og forkerte tal til at definere, hvor meget en indvandrer i gennemsnit koster en kommune. Det resulterer i, at tallene i udligningen er dobbelt så høje, som de burde være. Altså sker der en dobbelt udligning. Det betyder, at de 23 kommuner ubegrundet modtager over 500 mio.kr. for meget i udligning. Pengene betales af de øvrige 75 kommuner, idet udlændingeudligningen er et nulsumsspil mellem de 98 kommuner.

Den anden fejl sker i den såkaldte landsudligning. Her indregner man også udgifter til indvandrere. Den største post er udgiften til tosprogsundervisning i folkeskolerne. Men denne udgift udlignes der allerede (dobbelt) for i udlændingeudligningen. Der sker altså en tredobbelt udligning.

Fejlen i landsudligningen betyder, at de samme 23 kommuner uden faglig begrundelse modtager yderligere 618 mio. kr. netto.

Sammen med de over 500 mio. kr. fra udlændingeudligningen modtager de 23 kommuner i alt over 1,1 mia. kr. for meget i udligning for deres udgifter til indvandrere og efterkommere. Sagt med andre ord modtager de 23 kommuner udligning for udgifter, som de reelt ikke har.

UDDYBENDE FORKLARING

1. Udgifter til indvandrere og efterkommere udlignes dobbelt ved hjælp af den særlige udlændingeudligning¹.

I 2017 omfatter udlændingeudligningen i alt 4,5 mia. kr. Pengene er finansieret af et bidrag pr. indbygger fra alle landets kommuner. Pengene gives herefter tilbage til kommunerne alt efter antal indvandrere og efterkommere. Det sker ud fra de anslåede udgifter pr. indvandrer: Der udbetales et konkret beløb for alle indvandrere. Derudover udbetales et særligt beløb for indvandrere i alderen 0-5 år og et andet beløb for 6-16 årige.

Da de faktiske udgifter til indvandrere og efterkommere ikke kan læses direkte i kommunernes regnskaber, er udgifterne anslået på baggrund af en næsten 20 år gammel spørgeskemaundersøgelse (fra 1988) blandt nogle få kommuner.

I 2014 fremlagde Finansieringsudvalget et forslag til justering af enhedsbeløbene på baggrund af en langt mere omfattende undersøgelse foretaget af KORA² af de faktiske udgifter forbundet med indvandrere og efterkommere.

På den baggrund konkluderede Finansieringsudvalget, at tilskuddet i 2014 for at give fuld dækning af udgifterne ikke burde være 3,8 mia. kr., men kun 1,8 mia. kr. Tabellen på næste side viser de nuværende tilskud og de korrigerede beløb, som Finansieringsudvalget i 2014 anbefalede at ændre til:

¹ Udligningssystemet består af flere forskellige systemer og tilskud. Beskrevet i fagudtryk består udligningssystemet dels af den generelle udligning, som består af statstilskud, landsudligning, hovedstadsudligning og tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud og dels af diverse mindre tilskuds- og udligningsordninger. Udlændingeudligningen er en af sidstnævnte.

² KORA = Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Laver analyser og forskning om og til kommuner og regioner. KORAs mål er at bidrage med viden, som kan fremme kvalitetsudvikling, bedre ressourceanvendelse og styring af den offentlige sektor.

Tabel 9

Teknisk sammenligning af korrigerede resultater fra KORA's undersøgelse, ekskl. udgifter efter integrationsloven, med nuværende tilskudsbeløb

	Korrigerede beløb	Nuværende tilskud
Kr. (2014 niveau)		
Udgift pr. 0-5 årig indvandrer og efterkommer	9.000	5.435
Udgift pr. 6-16 årig indvandrer og efterkommer	16.000	22.325
Udgift pr. indvandrer og efterkommer	1.300	5.557
Samlet volumen (mio. kr.)	1.836	3.812

Kilde: Finansieringsudvalget; Udligningsordningen vedrørende indvandrere og efterkommere, februar 2014

At ordningen *i alt* kompenserer for 3,8 mia. i stedet for 1,8 mia. betyder, at kommunerne kompenseres ikke bare én men mere end to gange for deres udgifter til indvandrere og efterkommere.

Beløbsmæssigt omfordeler ordningen i 2017 *netto* 962 mio. kr. til de 23 kommuner, der har flest indvandrere og efterkommere. Pengene betales af de øvrige 75 kommuner.

Eftersom tilskuddene bør reduceres til omkring halvdelen, modtager de 23 kommuner ubegrundet over 500 mio.kr. i udligning fra de andre kommuner.

2. Der sker også en udligning for indvandrere og efterkommere i den generelle *landsudligning*. Denne udligning er overflødig, hvilket de 6 østjyske kommuner påpegede allerede i 2013,

Kriteriet indvandrere og efterkommere indgår i beregningen af det sociale udgiftsbehov (som er en del af landsudligningen) med en vægt på 3 pct.³. Finansieringsudvalgets argument for at have kriteriet indvandrere og efterkommere med i *landsudligningen* er, at det kan være med til at udligne forskelle i kommunernes folkeskoleudgifter.

Men netop på folkeskoleområdet finansieres betydelige udgifter allerede via den førnævnte særlige *udlændingeudligning*. Det drejer sig især om udgifterne til tosprogsundervisning. Det er den udgift, der har størst betydning for det store beløb i den særlige udlændingeudligning pr. 6-16 årig. Ud over disse udgifter er der ingen forskelle i kommunernes folkeskoleudgifter, som kan begrundes udlignet på grund af indvandrere og efterkommere.

Landsudligningen udløser således en tredje udligning af de samme udgifter til udlændinge og efterkommere. Beløbsmæssigt omfordeler kriteriet i landsudligningen *netto* 618 mio. kr. til fordel for de 23 kommuner. Disse kommuner modtager dermed ubegrundet 618 mio. kr. i udligning fra de øvrige 75.

Sammen med de over 500 mio. kr. fra udlændingeudligningen modtager de 23 kommuner således i alt over 1,1 mia. kr. *for meget* i udligning fra de to ordninger. Sagt med andre ord modtager de 23 kommuner udligning for udgifter, som de reelt ikke har. Regning betales af de resterende 75 kommuner.

De fordelingsmæssige konsekvenser for kommunerne af, at udgifter til indvandrere og efterkommere ikke indgår på en rimelig måde i udligningsordningen er et af flere punkter, som i følge de 6 østjyske kommuner

³ I Hovedstadsudligningen udlignes med en vægt på 5%. De østjyske kommuner er ikke gået nærmere ind i begrundelsen for at bruge kriteriet i hovedstadsudligningen, og derfor omtales det ikke mere i dette notat.

bør ændres i en forestående revision af udligningsordningen. Gennem en faglig baseret konstruktiv kritik af skævheder i den eksisterende ordning håber de 6 kommuner at bidrage positivt til processen i forbindelse med en revision og give beslutningstagerne bedre grundlag for at gennemføre de nødvendige ændringer.

Punkterne bør vurderes i et samlet hele for at forstå ulighederne i den samlede byrdefordeling, men af hensyn til overskueligheden behandler dette notat alene kritikpunktet vedrørende indvandrere og efterkommere.